

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 1/2021

Opetusvideo suuhygienistiopiskelijoille parodontologiseen hoitotyöhön

Asikainen Aliisa, Huhmarniemi Janina, Laukka Aino, Holappa-Girginkaya Jaana, Kuure Marja-Helena, Keinänen Anna-Leena

26.1.2021 ::

Parodontologinen perushoito on infektion hoitoa, jonka tarkoituksena on syntyneen ekologisen epätasapainon korjaaminen. Perushoito koostuu pehmeiden peitteiden eli bakteeriplakin ja biofilmin, sekä kovien peitteiden eli hammaskiven poistamisesta hammas- ja juuripinnoilta lähinnä mekaanisin keinoin sekä potilaan ylläpitämästä päivittäisestä riittävästä suuhygieniastasosta. Suomenkielisiä opetusmateriaaleja parodontologisesta hoidosta ei juuri ole aikaisemmin ollut saatavilla. Opetusvideota voidaan hyödyntää suun terveydenhuollon tutkinto-ohjelman opetustilanteissa opetusmateriaalina havainnollistamaan ultraäänilaitteen ja käsi-instrumenttien käyttöä teorian ohella.

KUVA 1. Kuvakaappaus videosta ultraäänilaitteen käytöstä

Parodontiitti

Parodontiitti tarkoittaa hampaiden kiinnityskudossairautta. Se on tulehdussairaus, jossa bakteerit tuhoavat hammasta kiinnittäviä parodontaaliligamentin säikeitä sekä hammasta ympäröivää alveoliluuta. Parodontiitti on merkittävä kansansairaus. ^[1] Jopa 64 % hampaallisista 30 vuotta täyttäneistä suomalaisista sairastaa jonkin asteista parodontiittia. ^[2]

Parodontiitin suurimpia aiheuttajia ovat suun bakteerit, jotka alkavat kasvaa hampaan ja ikenen liitosalueella. Tämä alue pystyy torjumaan aktiivisesti kohtuullisen määrän bakteereita, mutta jos patogeenisten bakteerien määrä kasvaa liian suureksi, alkaa ienliitos pettää ja bakteerit pääsevät kulkeutumaan ikenen alle. Ikenen ja hampaan välille syntyy ontelo, jota kutsutaan ientaskuksi. Ientaskussa bakteerit pääsevät kasvamaan ja muodostavat bakteerikasvustoa eli biofilmiä. Biofilmi kerää mineraaleja syljestä ja johtaa ikenen alaiseen eli subgingivaalisen hammaskiven muodostumiseen. Hammaskiven karhea pinta tarjoaa hyvän alustan uusien bakteerien kiinnittymiselle ja näin ientasku pääsee syvenemään entisestään. ^[3]

Parodontiitille on puutteellisen omahoidon lisäksi useita riskejä. Tärkeimpiä kudostuhoon vaikuttavia seikkoja ovat hormonaalinen epätasapaino, yleinen terveydentila, ravitsemus, ikä, perimä ja lääkitykset. Tupakointi lisää parodontiitin riskiä noin viisinkertaisesti. Ennen hoidon aloittamista on tärkeää selvittää ja kirjata mahdolliset potilaan sairaudet ja niihin käytettävät lääkitykset, koska ne voivat vaikuttaa parodontiittiin sekä sen hoitoon. ^[4]

Kiinnityskudosten tutkiminen sekä parodontiitin diagnosointi

Parodontologinen tutkimus eli kiinnityskudosten tutkiminen tulisi tehdä johdonmukaisessa järjestyksessä. Aloitetaan kiinnityskudosten silmämääräisellä tarkastelulla, jossa arvioidaan kudosten väriä ja turvotusta sekä suuhygieniatasoa. Kiinnitetään huomiota plakin ja hammaskiven määrään ja sijaintiin. Tutkimus sisältää ientaskujen mittauksen ja kirjaamisen. Ientaskujen mittaus tehdään ientaskumittarilla, jossa on pallomainen kärki. Mittaus suoritetaan hammaskohtaisesti kuudelta pinnalta. Mittauksessa esille tulleet yli 3 mm:n ientaskut kirjataan muistiin, minkä perusteella voidaan todeta parodontiitti. ^[5]

Parodontologinen hoito

Parodontologiseen hoitoon kuuluu niin potilaan ohjeistaminen asianmukaiseen omahoitoon kuin säännöllinen ammattilaisen tekemä hoito vastaanotolla. Parodontologinen perushoito on infektion hoitoa, joka tarkoittaa pehmeiden ja kovien peitteiden poistamista hammas- ja juuripinnoilta. Pehmeät peitteet ovat bakteeriplakkia ja biofilmiä, kovat peitteet ovat hammaskiveä. ^[6] Parodontologista hoitoa tehdään ultraäänilaitteella ja käsi-instrumenteilla hammaskiveä poistaen. ^[6] Ultraäänilaitteen toiminta perustuu sähkökäyttöisen hammaskivenpoistolaitteen elektronisen energian muuntamiseen korkeataajuisiksi ääniaalloiksi. ^[7] Metallisen kärjen sivut irrottavat kerrostumia pitkittäisliikkeellä ja värähtelyllä. ^[8]

Käsi-instrumenteilla eli kyreteillä ja sirpillä viimeistellään ultraäänilaitteella tehty toimenpide. ^[8] Mini gracey -kyretit on tarkoitettu ikenen alla olevan ja ikenen yläpuolisen hammaskiven poistoon sekä juuren pinnan silotukseen. ^[7] Kyreteissä on yksi leikkaava reuna, joka sijaitsee instrumentin alaosassa sen ollessa pystyasennossa. Toinen reuna on tylppä, jotta se ei vahingoita ientaskua. ^[9] Käsi-instrumenttien leikkaava reuna asetetaan 70 asteen kulmaan hampaan pintaa vasten. Terän kärkikolmannes osuu hampaaseen instrumentoinnin aikana. Pehmeän kudoksen vauriota pitää minimoida taivuttamalla kyretin leikkaavan reunan pää pois päin ientaskusta. Tyypillisesti kyrettien ja sirpien kanssa käytetään lyhyitä, noin 2–3 mm:n mittaisia vetoliikkeitä. Instrumenttia voidaan liikuttaa pysty-, vino- tai vaakavedoilla. Sirppi on tarkoitettu supragingivaalisen eli ikenen yläpuolella olevan hammaskiven poistoon etenkin tiukoista hammasväleistä. ^[10] Sirpissä on kaksi leikkaavaa reunaa kaarevassa lavassa ja terävä pää. ^[7]

KUVA 2. Opetusvideo kuvattiin opetushammashoitolassa (kuva: Aino Laukka)

Opetusvideon kuvaaminen suuhygienistiopiskelijoiden oppimisen tueksi

Parodontologisen hoidon opetusvideon (video 1) tuottaminen oli osa kolmen suuhygienistiopiskelijan tekemää toiminnallista opinnäytetyötä. Ajatus opetusvideon tekemisestä syntyi, kun parodontologisesta hoidosta ei ollut saatavilla suomenkielistä opetusmateriaalia. Opetusvideon aihe rajattiin ultraäänilaitteen esittelyyn, kokoamiseen, käyttöön ja purkamiseen sekä opetushammashoitolassa yleisimmin käytettävien käsi-instrumenttien esittelyyn ja käyttöön.

Video-oppimateriaalilla tarkoitetaan opetettavan asian esittämistä videon muodossa. Videolla voi liikkuvan kuvan lisäksi olla puhetta, tekstiä tai liitettyjä kuvia. [\[11\]](#) Opetusvideolla käytettiin videokameralla kuvattua liikkuvaa kuvaa sekä järjestelmäkameralla otettuja liitettyjä kuvia. Videoon lisättiin suomen- ja englanninkielinen tekstitys sekä rauhallinen musiikki taustalle.

Videomateriaali koostuu hieman yli kuuden minuutin mittaisesta videokoosteesta. Ultraäänilaitteiden osat esitellään videossa kuvien avulla. Ultraäänilaitteen kasaus on kuvattu videona. Ohjeet pätevät opetuslinikalla käytettävään ultraäänilaitteeseen, koska eri ultraäänilaitteilla on eroja. Tämän jälkeen havainnollistetaan, kuinka hammashoitoyksiköstä valitaan haluttu ohjelma. Ohjelman valinnan jälkeen siirrytään ultraäänilaitteen sekä käsi-instrumenttien käytön opetukseen. Aluksi näytetään kuvan avulla tukioite sekä ultraäänilaitteen kärjen asettuminen hampaan pinnalle. Kuvien lisäksi ultraäänilaitteesta kerrotaan lisää tekstin avulla sekä esitellään muun muassa ultraäänilaitteen eri kärkiä. Käsi-instrumenteista kerrotaan lyhyesti niiden hyödyt parodontologisessa hoidossa. Videolla näytetään, kuinka käsi-instrumentteja tulisi käyttää ja millä hammaspinnoilla mitään käsi-instrumenttia voi käyttää.

Videosta pyydettiin palautetta ohjaavilta opettajilta ja suuhygienistiopiskelijoilta. Opetusvideon arviointi toteutettiin Webropol-palauttekselyllä, joka lähetettiin suuhygienistiopiskelijoille. Ohjaavat opettajat arvioivat tuotosta kirjallisella palautteella projektin aikana. Suurin osa saadusta palautteesta oli positiivista. Vastaajien

mukaan video oli selkeä ja helposti ymmärrettävä. Saatujen palautteiden pohjalta joitakin kohtia kuvattiin uusiksi tai muokattiin. Lopullisesta opetusvideosta tuli selkeä opetusmateriaali Oulun ammattikorkeakoulun opettajien hyödynnettäväksi opetustyössä. Opetusvideon avulla voidaan antaa hyvät valmiudet suuhygienistiopiskelijoille parodontologiseen hoitotyöhön.

VIDEO 1. Parodontologisen hoidon opetusvideo

Artikkeli perustuu opinnäytetyöhön:

Asikainen, A., Huhmarniemi, J. & Laukka, A. 2020. Suuhygienistin toteuttama parodontologinen hoito - opetusvideo. Oulun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Oulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020111723057>

Lähteet

1. [^](#) Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Hammaslääkäriseura Apollonia ry:n asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim 2016. Parodontiitti, Käypä hoito -suositus. Hakupäivä 16.11.2020. <https://www.kaypahoito.fi/hoi50086#readmore>
2. [^](#) Hiiri, A. 2015. Terve Suu. Hampaan kiinnityskudostulehdus (Parodontiitti). Terveysportti.
3. [^](#) [ab](#) Therapia Odontologica. 2019. Parodontaalisairauksien patogeneesi. Hakupäivä 16.11.2020. <https://www.terveysportti.fi/dtk/tod/koti>
4. [^](#) DM Clinical Databases. 2019. Pathogenesis of periodontal diseases. Terveysportti.
5. [^](#) Preshaw, P. M. 2015. Detection and diagnosis of periodontal conditions amenable to prevention. BMC Oral Health 15 (S5). Hakupäivä 16.11.2020. <https://doi.org/10.1186/1472-6831-15-S1-S5>
6. [^](#) Suomen hammaslääkäriliitto. Parodontiitti – hampaan kiinnityksen menetys. Hakupäivä 16.11.2020. <https://www.hammaslaakariliitto.fi/fi/suunterveys/suun-sairaudet-ja-tapaturmat...>
7. [^](#) [abc](#) Wilkins, E. 2017. Clinical Practice of The Dental Hygienist 12th Ed. Wolters Kluwer.
8. [^](#) [ab](#) Walmsley, A. D. 2015. Ultrasonics in Dentistry. Physics Procedia 63, 201–207. Hakupäivä 25.11.2020. <https://doi.org/10.1016/j.phpro.2015.03.033>
9. [^](#) Nancy, M. 2016. The Blended Approach to Instrumentation. Dimensions of dental hygiene 14 (11), 45–50. Hakupäivä 25.11.2020. <https://dimensionsofdentalhygiene.com/article...>
10. [^](#) Darby, M. & Walsh, M. 2015. Dental Hygiene theory and practice. Elsevier.
11. [^](#) Opetushallitus. E-oppimateriaalin laatukriteerit. Hakupäivä 16.11.2020. <https://www.oph.fi/fi/julkaisut/e-oppimateriaalin-laatukriteerit>

Metatiedot

Nimeke: Opetusvideo suuhygienistiopiskelijoille parodontologiseen hoitotyöhön

Tekijä: Asikainen Aliisa; Huhmarniemi Janina; Laukka Aino; Holappa-Girginkaya Jaana; Kuure Marja-Helena; Keinänen Anna-Leena

Aihe, asiasanat: audiovisuaalinen oppimateriaali, hammaskivi, hampaidenhoito, parodontiitti, suuhygienia, suuhygienistit, ultraääni, video

Tiivistelmä: Artikkelissa kerrotaan toiminnallisena projektina toteutetusta opinnäytetyöstä, jonka tarkoituksena on antaa suuhygienistiopiskelijoille hyvät valmiudet parodontologiseen hoitotyöhön opetusvideon avulla. Opinnäytetyössä suunniteltiin ja toteutettiin visuaalista opetusmateriaalia suunterveydenhuollon opetushenkilökunnalle opetuksen tueksi.

Opetusvideo kuvattiin suuhygienistiopiskelijoille Oulun ammattikorkeakoulun käyttöön, joka oli työn yhteistyökumppani. Opinnäytetyö toteutettiin opetusvideona, koska ihmisten on todettu oppivan katsomalla esimerkkisuoritusta, kuuntelemalla tarkasti ohjeita sekä rakentamalla teorioita omassa päässään. Opetusvideossa yhdistyy sekä esimerkin näyttäminen että sanallisten ohjeiden saaminen.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2021-01-26

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe20201210100272>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Asikainen, A., Huhmarniemi, J., Laukka, A., Holappa-Girginkaya, J., Kuure, M-H. & Keinänen, A-L. 2021. Opetusvideo suuhygienistiopiskelijoille parodontologiseen hoitotyöhön. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 1. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe20201210100272>.